

Sygn. akt: IV Ca 686/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Renata Wanecka (spr.)

Sędziowie SO Wacław Banasik

SO Joanna Świerczakowska

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie 24 stycznia 2018 r. w P.

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o rentę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z 13 czerwca 2017 r.

sygn. akt I C 3244/14

1. oddala apelację;

2. nie obciąża J. P. obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W..

Sygn. akt IV Ca 686/17

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 18 lipca 2014r. J. P. wniósł przeciwko (...) S.A. w W. o zasądzenie na jego rzecz 9.466,53 zł, na która składa się kwota 8.853,29 zł tytułem zaległej miesięcznej renty z tytułu utraconych dochodów za okresie od 1 stycznia 2012r. do 30 czerwca 2014 r. powiększona o skapitalizowane odsetki w łącznej wysokości 613,24 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz po 798,06 zł miesięcznie tytułem renty z tytułu utraconych dochodów, płatnej z góry do 10 – go dnia każdego miesiąca, poczynając od 1 lipca 2014r. wraz z należnymi odsetkami ustawowymi w przypadku uchybienia terminowi płatności.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał, że uczestniczył w wypadku drogowym, w wyniku którego doznał bardzo poważnych obrażeń ciała. Skutki tego zdarzenia są objęte odpowiedzialnością gwarancyjną strony pozwanej, jako ubezpieczyciela sprawcy szkody.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc że renta ma rekompensować rzeczywistą szkodę i ta została uwzględniona w wysokości renty wypłacanej przez (...) S.A.

Wyrokiem z 13 czerwca 2017r. Sąd Rejonowy w Płocku oddalił powództwo J. P. przeciwko (...) S.A. w W. o rentę (punkt 1); nakazał pobrać od J. P. 1.601,22 zł tytułem zwrotu wydatków (punkt 2) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 3).

Sąd Rejonowy ustalił:

J. P. zatrudniony był w spółce (...) S.A. od 10 kwietnia 1996 roku do 15 października 2012 roku na pełny etat za wynagrodzeniem 2.200 złotych brutto miesięcznie, pracował jako wydawca narzędzi. Powód z zawodu jest technikiem budowlanym, ale nigdy nie pracował jako budowlaniec, ma 60 lat, ukończył kursy na operatora suwnic i wózka widłowego.

J. P. 12 lutego 2011 roku uległ wypadkowi. W wyniku wypadku powód doznał ciężkich obrażeń ciała m. in. w postaci stłuczenia płata czołowego i ciemieniowego lewego, złamania otwartego kości ciemieniowej z wgłębieniem, złamania żeber V - VIII po stronie lewej, wieloodłamowego złamania nasady i przysady bliższej kości łokciowej z ubytkiem kostnym i zwichnięciem głowy kości promieniowej lewej. Przebywał w szpitalu w okresie od 12 sierpnia 2011 roku do 22 września 2011 roku, od 19 listopada do 20 listopada 2011 roku, od 28 grudnia 2011 roku do 7 lutego 2012 roku, od 31 marca 2012 roku do 1 kwietnia 2012 roku oraz uczęszczał na zabiegi rehabilitacyjne w okresie od 11 lipca 2011 roku do 22 lipca 2011 roku. Skutkiem tego wypadku była częściowa niezdolność do pracy powoda. Powód był zarejestrowany jako bezrobotny przez trzy miesiące, był na dwóch rozmowach o pracę, nie otrzymał oferty zatrudnienia.

Powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 15 %. Wskutek wypadku, ubytek funkcji stawu łokciowego lewego w sposób istotny ogranicza zdolność powoda do wykonywania pracy zarobkowej, zarówno w wyuczonym zawodzie, jak i w pracy fizycznej, zniesione ruchy rotacyjne przedramienia lewej ręki wykluczają możliwość ciężkiej pracy fizycznej.

Mimo częściowej niezdolności do pracy, ma jednak możliwość wykonywania szeregu zajęć, na wielu stanowiskach, zawodach, typu referenta, portiera, ochroniarza. Powód nie może wykonywać jedynie pracy polegającej na obsłudze maszyn w ruchu i prowadzeniu pojazdów mechanicznych, pracy na wysokości, pracy przy otwartym źródle prądu czy ognia, pracy w nocy.

Od 13 sierpnia 2011 roku do 6 sierpnia 2012 roku powód otrzymywał świadczenie rehabilitacyjne, w tym w okresie od 13 sierpnia 2011 roku do 10 listopada 2011 roku w wysokości 90 % podstawy wymiaru, zaś w okresie od 11 listopada 2011 roku do 6 sierpnia 2012 roku w wysokości 75 % podstawy wymiaru.

W dniu 31 maja 2012 roku J. P. wniósł odwołanie od decyzji (...) S.A. oraz zgłosił dodatkowe roszczenia, domagając się 120.000 złotych tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, wypłaty odsetek ustawowych z tytułu nieterminowej wypłaty odszkodowania w łącznej wysokości 691 złotych oraz wypłaty odszkodowania za poniesienie kosztów leczenia w wysokości 72,16 zł, za poniesione koszty opieki nad powodem w wysokości 6.828 zł, z tytułu poniesionych wydatków na przejazdy w wysokości 1.822,22 zł, z tytułu utraconych korzyści w łącznej wysokości 2.527,69 złotych, których powód nie osiągnął w okresie od 1 lipca 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 31 dnia od daty wpływu wezwania do zapłaty.

W dniu 29 czerwca 2012 roku strony zawarły ugodę, na mocy której powodowi przyznano zadośćuczynienie i odszkodowanie w wysokości 160.000 złotych. W ugodzie ustalono, że wyczerpuje ona wszystkie roszczenia powoda z wyłączeniem świadczenia rentowego oraz ewentualne koszty i odsetki.

W dniu 10 października 2013 roku powód złożył wniosek o przyznanie renty z tytułu utraconych dochodów w wysokości 798,06 złotych miesięcznie, płatnej do 10. dnia każdego miesiąca, poczynając od 1 października 2013

roku do 30 września 2013 roku w łącznej wysokości 17.094,91 złotych wraz z należnymi odsetkami ustawowymi w przypadku niedotrzymania ustawowego 30 - dniowego terminu zapłaty.

Wyrokiem z 16 lipca 2013 roku Sąd Okręgowy w Płocku w sprawie VI U 1354/12 zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał powodowi prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy okresowo od 7 sierpnia 2012 roku do 31 października 2013 roku.

Decyzją z 30 sierpnia 2013 roku ZUS, realizując wyrok Sądu Okręgowego w Płocku, przyznał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 7 sierpnia 2012 roku w wysokości 1.288,81 złotych miesięcznie netto.

W dniu 5 listopada 2013 roku powodowi została przyznana renta ZUS w wysokości od dnia 1 stycznia 2013 roku 1.538,25 złotych, netto 1.288,81 złotych.

W dniu 17 stycznia 2014 roku pozwany poinformował powoda, że powodowi zostanie przekazane odszkodowanie w kwocie 4.814,81 złotych tytułem utraconych dochodów w terminie do 17 stycznia 2014 roku na rachunek bankowy.

Pismem z 12 marca 2014 roku pozwany poinformował powoda, że została przyznana mu renta: w wysokości 410,74 złotych miesięcznie netto, począwszy od dnia 1 kwietnia 2014 roku do 31 października 2016 roku, czyli 9.377,13 złotych, w tym: 6.912,69 złotych z tytułu skapitalizowanej renty za okres od 1 stycznia 2012 roku do 30 września 2013 roku, oraz w wysokości po 410,74 zł za okres od października 2013r. do marca 2014 r.

Powód nie poszukuje pracy aktywnie, nie próbował szukać pracy na stanowisku referenta. Obecnie jego dochody to 1.700 złotych netto, przed wypadkiem otrzymywał dochody w wysokości 1.800 złotych netto. Obecnie powód nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności, gdyż nie zgłosił się na komisję.

Sąd I instancji dokonał następującej oceny prawnej:

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 444 § 2 kc, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty.

Sąd Rejonowy podkreślił, że w sprawie nie była sporna zasada odpowiedzialności strony pozwanej. Sporny był natomiast zakres tej odpowiedzialności, co w płaszczyźnie postępowania dowodowego, oznaczało konieczność ustalenia zakresu następstw dla zdrowia powoda, powstałych wskutek wypadku i wszystkich tych konsekwencji w jego życiu, które stanowiły o krzywdzie poniesionej na skutek wypadku. Ponadto, niezbędne było ustalenie, w jakim zakresie powód utracił zdolność zarobkowania na skutek uszczerbku na zdrowiu doznanego w wyniku wypadku. Sąd podniósł, że zgodnie z zasadą ciężaru dowodów, określoną w art. 6 kc, to strona powoda winna udowodnić fakty, na których opiera roszczenie.

Sąd I instancji podniósł, że ani fakt wypadku, ani poniesionych obrażeń nie były kwestionowane przez pozwanego. Strony jednak zupełnie odmiennie określały jego skutki w zakresie zdolności powoda do wykonywania pracy zarobkowej. Z opinii biegłych jasno wynika, że niezdolność do pracy powoda nie jest niezdolnością całkowitą, ale częściową, tak też orzekł Sąd Okręgowy w Płocku w wyroku z 16 lipca 2013 roku. Biegły P. R., którego opinię Sąd podzielił, w sposób kategoryczny wskazał, że powód może wykonywać pracę, nie każdą, ponieważ posiada ograniczenia, jednakże nie jest wyłączony od możliwości zarobkowania. Powód poza własnymi zeznaniami i zeznaniami żony, która oceniała jego zdolności zarobkowe, nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących na niemożność wykonywania przez niego pracy wskazanych w opiniach. Rację ma zatem pozwany, który wysokość świadczenia rentowego obniżył o 25 % z uwagi na częściową niezdolność do pracy. Sąd wskazał też, że powód nie wykazuje się większą aktywnością zarobkową. Nie poszukuje pracy, z góry upatruje w swoim stanie zdrowia przeszkody do zatrudnienia, porównując się do osób zdrowych, które również nie mają pracy. Takie założenie jest błędne. Zdaniem Sądu, rację ma zatem pozwany, który wskazuje, że powód ma również obowiązek minimalizowania szkody w granicach swoich możliwości.

W ocenie Sądu Rejonowego, niezasadny jest również zarzut powoda, że renta winna być wypłacana w wymiarze brutto, nie netto. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 listopada 2010 roku, sygn. akt I PK 47/10, rentę odszkodowawczą (regulowaną przepisami Kodeksu Cywilnego) wylicza się w wartościach netto (bez uwzględnienia tej części potencjalnych dochód, którą należy potraktować jako zaliczkę na podatek dochodowy oraz składkę na ubezpieczenie społeczne, ponieważ odszkodowanie cywilne nie jest przychodem podlegającym opodatkowaniu podatkiem od osób fizycznych ani składkowaniu składkami na ubezpieczenie społeczne). Renta nie jest przychodem ze stosunku pracy. Jak z powyższego wynika strona powoda nie udowodniła roszczenia i w tym zakresie.

Na koniec Sąd Rejonowy zauważył, że różnica pomiędzy dochodem otrzymywanym przez powoda przed wypadkiem, a dochodem otrzymywanym obecnie wynosi 100 złotych, co wskazuje na niezasadność roszczenia w świetle przytoczonej przez Sąd argumentacji. Strona powoda nie udowodniła w żaden sposób roszczenia o zapłatę kwoty 9.466,53 złotych, ani o dalszą rentę w wysokości po 798,06 złotych,.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc i obciążył nimi powoda jako stronę przegrywającą. Nadto na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać od powoda koszty sądowe.

Apelację od wyroku złożył J. P., zaskarżając go w całości i zarzucił naruszenie:

- art. 444 § 2 kc poprzez błędną jego wykładnię wyrażającą się w przyjęciu przez Sąd I instancji, że samo ustalenie, iż u powoda nie występuje całkowita niezdolność do pracy, jest wystarczające dla zmniejszenia obowiązku wypłaty świadczenia rentowego o wskaźnik procentowy adekwatny do tak wyliczonej częściowej niezdolności do pracy, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu powinna prowadzić do wniosku, że podstawą ustalenia renty ad casum jest także realna sytuacja na rynku pracy, a więc faktyczne możliwości znalezienia zatrudnienia przez poszkodowanego z ograniczoną zdolnością do pracy, o ile oczywiście poszukuje on pracy;

- art. 233 kpc poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, polegającego na sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych Sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego, przejawiającego się w oparciu ustaleń faktycznych jedynie na podstawie części dowodów, co doprowadziło do przyjęcia błędnej tezy, iż powód mimo realnych możliwości znalezienia pracy, jej nie poszukiwał i nie poszukuje, podczas gdy prawidłowa ocena dowodów prowadzi do wniosku, że J. P. nie ma możliwości znalezienia pracy;

- art. 328 § 2 kpc poprzez brak należytego wykazania w uzasadnieniu wyroku przyczyn oddalenia powództwa w zakresie żądania zasądzenia kwoty 9.466,53 zł tytułem wyrównania renty za okres od 1 stycznia 2012r. do 30 czerwca 2014r. powiększonej o skapitalizowane odsetki o łącznej wysokości 613,24 zł oraz brak wskazania przyczyn, dla których Sąd Rejonowy odmówił wiarygodności dowodom z dokumentów w postaci zaświadczeń z urzędu pracy, zeznaniom powoda oraz świadka D. P. o braku możliwości znalezienia pracy na terenie P. oraz przyczyn, dla których Sąd oparł się wyłącznie na opinii biegłego P. R. w części, w jakiej odnosi się ona do możliwości znalezienia zatrudnienia;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, wyrażający się w przyjęciu przez Sąd I instancji, iż powód dochodził renty w wysokości brutto, podczas gdy w pozwie i w toku postępowania wyraźnie podkreślał on, że dochodzi renty w wysokości netto powiększonej jedynie o składkę na ubezpieczenie społeczne oraz polegający na stwierdzeniu, że powód nie wykazał okoliczności uzasadniających jego roszczenia, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że zostało ono w pełni udowodnione dokumentami załączonymi do pozwu.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego 9.466,53 zł tytułem zaległych świadczeń rentowych wraz ze skapitalizowanymi odsetkami oraz dalszej renty w wysokości po 798,06 zł, poczynając od 1 lipca 2014r. z odsetkami ustawowymi od wytoczenia powództwa, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Płocku.

Na rozprawie apelacyjnej 24 stycznia 2018r. (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i nie dopuścił się obrazy art. 223 kpc. Natomiast należy zgodzić się z apelującym, że uzasadnienie do zaskarżonego wyroku zawiera pewne niedostatki przejawiające się w braku argumentów za odmową wiarygodności zeznaniom świadka D. P. oraz powoda w zakresie, w jakim twierdzili oni, że J. P. aktywnie poszukuje pracy. Mimo to, nie można stwierdzić, iż do szło do uchybienia art. 328 § 2 kpc. Taka sytuacja miałaby miejsce wtedy, gdyby uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie zawierało danych pozwalających na kontrolę tego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 r., I CKN 185/01, Legalis; wyrok Sądu Najwyższego z 22 maja 2003 r., II CKN 121/01, Legalis), a taki wypadek w tej sprawie nie występuje.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że Sąd I instancji słusznie odmówił wiary zeznaniom J. P. i jego żony D. P. w zakresie, w którym twierdzili, że powód aktywnie poszukiwał i poszukuje pracy. Ich zeznania są w tej części dość ogólnikowe, nie można na ich podstawie jednoznacznie stwierdzić, że na lokalnym rynku pracy powód istotnie nie jest w stanie znaleźć zajęcia, za które uzyskałby miesięcznie 300 – 400 zł. Należy zgodzić się z apelującym, że skoro J. P. przez większą część życia pracował fizycznie, to raczej nie znajdzie oferty pracy na stanowisku referenta. Niemniej jednak powszechnie znanym faktem jest, że osoby z częściową niepełnosprawnością mogą znaleźć pracę w charakterze stróża, osoby obsługującej wjazd na parking, kontrolera biletów itp. Powód był zarejestrowany, jako osoba bezrobotna jedynie przez kilka miesięcy, tj. od 11 kwietnia 2013r. do 30 sierpnia 2013r. i rzeczywiście nie otrzymał w tym okresie ofert pracy. Nie sposób na tej podstawie uznać, że nie jest on w stanie znaleźć takiego zatrudnienia do chwili obecnej. Ustaleń zgodnych z oczekiwaniami strony powodowej, Sąd Rejonowy mógłby dokonać tylko wówczas, gdyby J. P. wykazał, gdzie dokładnie poszukiwał pracy i z jakich przyczyn nie otrzymał żadnej oferty. Tymczasem powód sam przyznał się, że zniechęcił go pierwsze niepowodzenia i zaprzestał poszukiwania dodatkowego zajęcia, które przyniosłoby mu dochód pozwalający wyrównać ewentualne różnice między zarobkami, które osiągałby jako osoba zdrowa, a pobieranymi obecnie świadczeniami (renta z ZUS – u i renta z (...)).

Z tych przyczyn, mimo braku uzasadnienia odmowy wiarygodności dowodom z zeznań świadka D. P. i powoda J. P., uzasadnienie do zaskarżonego wyroku pozwala na przeprowadzenie kontroli instancyjnej. Zarzuty naruszenia art. 328 § 2 kpc i art. 233 kpc, a co za tym idzie także zarzuty błędnego ustalenia stanu faktycznego, okazały się niezasadne.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 444 § 2 kc.

Należy zgodzić się z zapatrywaniem powoda, że samo ustalenie, iż nie występuje u niego całkowita niezdolność do pracy, nie jest wystarczające dla zmniejszenia obowiązku wypłaty świadczenia rentowego. Istotnie, prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że podstawą ustalenia renty ad casum jest także realna sytuacja na rynku pracy, a więc faktyczne możliwości znalezienia zatrudnienia przez poszkodowanego z ograniczoną zdolnością do pracy, o ile oczywiście poszukuje on pracy. Takie stanowisko prezentuje również Sąd Najwyższy w wyroku z 27 stycznia 2011r. w sprawie I PK 165/10 (LEX nr 786797) czy w wyroku z 6 lipca 2016r. w sprawie II PK 177/15 (OSNP 2018/1/2). Rzecz w tym, że strona powodowa nie udowodniła, że realia rynku pracy w P. są na tyle trudne, iż nie jest on w stanie znaleźć choćby dorywczego zatrudnienia. W ocenie Sądu II instancji, J. P. nie zaangażował się w poszukiwanie pracy, dość szybko się zniechęcił i zarzucił jakiegokolwiek starania w tym kierunku. Dlatego też argumentacja podniesiona w apelacji nie może skutkować zmianą zaskarżonego wyroku i podwyższeniem renty.

Natomiast Sąd Okręgowy nie zgadza się z poglądem powoda, że renta wyrównawcza, wypłacana przez (...) S.A., powinna być podwyższona o należną składkę na ubezpieczenie społeczne. Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który jednoznacznie wypowiedział się w wyroku z 23 listopada 2010r. w sprawie I PK 47/10 (LEX nr 707403), że rentę odszkodowawczą (regulowaną przepisami Kodeksu cywilnego) wylicza się w wartościach netto, tj. bez uwzględnienia

tej części potencjalnych dochodów, którą należałoby potraktować, jako zaliczkę na podatek dochodowy oraz składkę na ubezpieczenia społeczne, ponieważ odszkodowanie cywilne nie jest przychodem podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych ani oskładkowaniu składkami na ubezpieczenia społeczne.

Podsumowując, mimo pewnych deficytów w uzasadnieniu Sądu Rejonowego, zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z art. 102 kpc, uznając za słuszne nieobciążanie J. P. obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego na rzecz przeciwnika procesowego. Rozstrzygnięcie sporu zależało od oceny Sądu; przesłanki uzasadniające określenie wysokości renty wyrównawczej oraz interpretacja częściowej niezdolności do pracy nie są jednoznaczne. Zatem strona powodowa mogła być subiektywnie przekonana o swoich racjach i liczyć na wygranie sporu w II instancji. Z tych przyczyn, Sąd Okręgowy przyjął, że zachodzą szczególne okoliczności przewidziane w art. 102 kpc.